

Finansregnskap

Aksjer (student)

Balansen

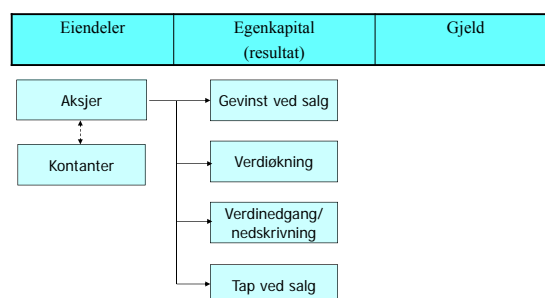
Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Anleggsmidler	Egenkapital
Immaterielle eiendeler	Innskutt egenkapital
Varige driftsmidler	Opptjent egenkapital
Finansielle anleggsmidler	Langsiktig gjeld
Omløpsmidler	Avsetning for forpliktelser
Varer	Annen langsiktig gjeld
Fordringer	Kortsiktig gjeld
Investeringer	
Bankinnskudd	

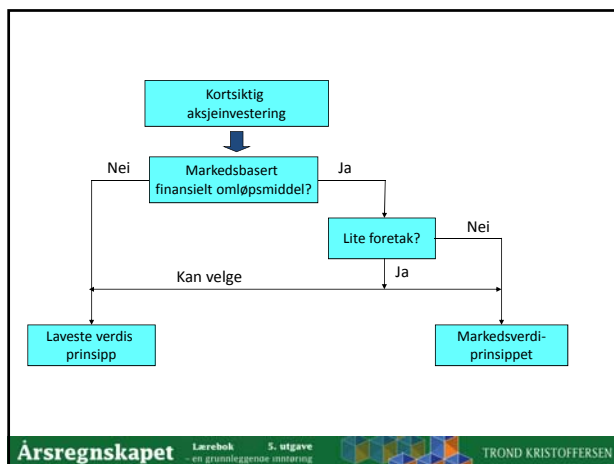
Klassifikasjon

- Aksje
 - Eierandel i et aksjeselskap
- Klassifikasjon, jf. rskl. § 5-1
 - Etter formålet med investeringen
 - Omløpsmiddel
 - Finansiell plassering med sikte på kortsiktig gevinst
 - Anleggsmiddel
 - Strategisk og langsiktig plassering
 - Betydelig eierandel

Regnskapsmodellen

Vurderingsregler

- Omløpsmidler
 - Hovedregel, jf. rskl. § 5-2
 - Laveste verdis prinsipp
 - Kostpris
 - Virkelige verdi (markedsverdi)
 - Unntak (på særlige vilkår), jf. rskl. § 5-8
 - Markedsverdi prinsippet
- Anleggsmidler, jf. § 5-3
 - Kostpris
 - Nedskrivning ved varig verdindegang
 - Nedskrivning skal reverseres dersom grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede

Årsregnskapet Lærebok 5. utgave en grunnleggende innføring TROND KRISTOFFERSEN

Kjøp og salg

- Eksempel:
 - Selskap AS er et lite norske foretak
 - De investerer regelmessig i aksjer i andre selskaper med sikte på gevinst.
 - I år 20x1 har de kjøpt og solgt aksjer i Børs AS. De har bare en liten eierandel.

Årsregnskapet Lærebok 5. utgave en grunnleggende innføring TROND KRISTOFFERSEN

Kjøp og salg

❖ Eksempel forts:

Aksjer i Børs AS	Antall · pris	Sum
01.10.20x1 Kjøp av aksjer	50 aksjer á kr. 100	5 000
15.11.20x1 Salg av aksjer	(20 aksjer á kr. 120)	(2 400)

- Alt kjøp og salg er gjort opp mot banken
- Markedsverdien av aksjene per 31.12.20x1 er 90 kroner per aksje
- Aksjene skal vurderes i samsvar med LVP
- Oppgave:
 - Foreta regnskapsmessig behandling av aksjene.

Årsregnskapet Lærebok 5. utgave en grunnleggende innføring TROND KRISTOFFERSEN

Kjøp og salg

- Eksempel forts.
 - Det må beregnes gevinst eller tap for de aksjene som er solgt.
 - Gevinst er en inntekt
 - Tap er en kostnad
 - Gevinst eller tap rapporteres netto i resultatregnskapet
 - Resterende aksjer (UB) vurderes i samsvar med LVP

Kjøp og salg

- Eksempel forts
 - Beregning av gevinst eller tap ved salg:

Antall · pris	Beløp
Salg 15.11.20x1	
– Kjøp 01.10.20x1	

- Salgssummen sammenlignes med kostprisen for de solgte aksjene

Kjøp og salg

- Eksempel forts.
 - Vurdering av restbeholdningen

Verdi 31.12.	Antall	Kostpris	Markedsverdi	LVP
Børs AS				

Markedsverdi er lavere enn kostpris. Beholdningen balanseføres til markedsverdi i samsvar med LVP

Kjøp og salg

	Nr.	Aksjer (balanse)		Bank (balanse)		Salgsgevinst aksjer (resultat)		Nedskrivning aksjer (resultat)	
		Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Kjøp									
Salg									
Tilordning									
Nedskrivning									
Saldo									

Presentasjon i regnskapet

- Eksempel forts.

Balanse per 31.12.20x1			
Omløpsmidler			
Aksjer	2 700	Kostpris	3 000
		– Nedskrivning	(300)
		= Balanseverdi	= 2 700
Resultatregnskapet 20x1			
Finansinntekt og finanskostnad			
Gevinst ved salg av aksjer	400	← Finansinntekt	
Nedskrivning aksjer	(300)	← Finanskostnad	

Tilordning av kostpris

- Eksempel 2:

– Investor AS er et lite norsk aksjeselskap.

- De kjøper regelmessig aksjer på børsen.
- Investeringene er av kortsiktig natur med formål å oppnå gevinster.

Tilordning av kostpris

- Eksempel 2 forts.

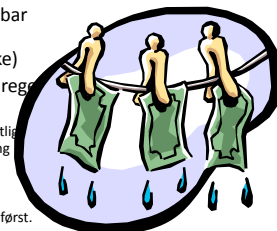
Aksjer i Vekst AS	Antall · pris	Sum
15.10.20x1 Kjøp	10 aksjer á kr. 50	500
20.11.20x1 Kjøp	10 aksjer á kr. 60	600
15.12.20x1 Salg	(15 aksjer á kr. 54)	(810)

- Alt kjøp og salg er gjort opp kontant mot bank
- Oppgave:
 - Foreta regnskapsmessig behandling av aksjene (Hvilke aksjer er solgt?)

Tilordning av kostpris

- Lovbestemmelser i rskl. § 5-5

- Aksjer regnes som en ombyttbar finansiell eiendel (alle aksjene i et selskap er like)
- Tilordning av kostpris - hovedregel
 - Gjennsnittsmetoden
 - Det beregnes en gjennomsnittlig for alle aksjene i en beholdning
- Unntak for små foretak
 - FIFO (Først inn – først ut)
 - De eldste aksjene anses solgt først.
 - Restbeholdningen vil bestå av de sist innkjøpte.

FIFO-metoden

- Eksempel 2 forts: løsning:

Gevinst / tap	Antall · pris	Beløp
Salgssum		
Kostpris		
Kjøp 15.10.20x1		
Kjøp 20.11.20x1		
= Gevinst		
Beholdning	Antall · (kost)pris	Beløp
Kjøp 20.11.20x1		

Tilordning av kostpris (FIFO)

	Aksjer (balanse)		Bank (balanse)		Salgssum aksjer (resultat)		Gevinst ved salg aksjer (resultat)	
	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
IB	0			*				
Kjøp 1	1	500		500				
Kjøp 2	2	600		600				
Salg	3		810			810		
Tilordning	4							
Råbalanse								
Saldo								

Resultatregnskapet

Gjennomsnittsmetoden

- Løsning:

Gevinst / tap	Antall · pris	Beløp
Salgssum	(= 15 · 54)	810
Kostpris		
▪ Snitt av beholdning ¹⁾		
= Tap		

Beholdning	Antall · (kost)pris	Beløp
▪ Snitt av beholdning ¹⁾		

1) Gjennomsnittlig kostpris:

Tilordning av kostpris (snitt)

	Aksjer (balanse)		Bank (balanse)		Salgssum aksjer (resultat)		Tap ved salg aksjer (resultat)	
	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
IB	0			*				
Kjøp 1	1	500		500				
Kjøp 2	2	600		600				
Salg	3							
Tilordning	4							
Råbalanse								
Saldo								

Resultatregnskapet

Markedsverdi prinsippet

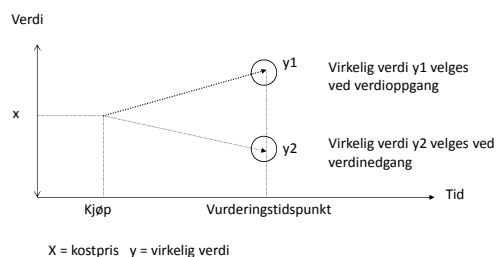
- Generelt:
 - En verdiøkning anses opptjent ved endring av markedsverdien, jf. rskl. § 4-1 første ledd nr. 2 (opptjeningsprinsippet)
 - Begrunnelse for bruk av prinsippet
 - Mer realistisk vurdering
 - Objektiv verdi (markedsverdi / børskurs)
 - Markedsverdien kan realiseres i et fungerende marked
 - Lik behandling av verdiøkning og verdinedgang

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Markedsverdi prinsippet

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Vurderingsprinsipper

- Eksempel:
 - Finans AS driver regelmessig med kjøp og salg av aksjer.
 - Ved utgangen av regnskapsåret har de beholdning av aksjer i selskap A og i selskap B.
 - Aksjene er notert på børs.
 - Oppgave
 - Vurder aksjeposten i regnskapet.

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Vurderingsprinsipper

- Eksempel forts:

	Antall	Kostpris pr. stk	Verdi per stk.
Aksje A	50	20	18
Aksje B	50	20	24
	100		

Hva skal aksjene vurderes til ?

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Vurderingsprinsipper

- Eksempel forts:

	Kostpris	Virkelig verdi	LVP
Aksje A	1 000	900	
Aksje B	1 000	1 200	
	2 000	2 100	

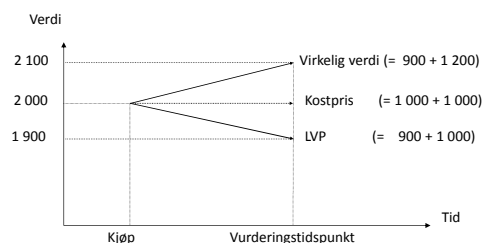
- Hovedregelen er å vurdere aksjene i samsvar med LVP, jf. § 5-2
- Markedsbaserte finansielle omløpsmidler vurderes etter markedsverdi prinsippet, jf. § 5-8 ("særlige forutsetninger")

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Vurderingsprinsipper

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Markedsverdi prinsippet

- Eksempel:

- AS Investor er et mindre norsk finansforetak
 - De kjøper og selger aksjer regelmessig med sikte på kortsiktig gevinst
 - De skal vurdere aksjebeholdningen ved utgangen av regnskapsåret (per 31.12.20x1)

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Markedsverdi prinsippet

- Eksempel forts:

- Du har gitt følgende opplysninger om aksjebeholdningen ved utgangen av regnskapsåret:

Beholdning	Antall	Kostpris per stk	Verdi per stk
Opp AS	100	100	140
Ned AS	50	200	180
	150		

- Aksjene regnes som markedsbaserte finansielle omløpsmidler
- Hva skal aksjene verdsettes til i regnskapet?

Årsregnskapet

Lærebok
5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN

Markedsverdi prinsippet

- Generelt
 - Markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal som hovedregel vurderes etter markedsverdi prinsippet

Beholdning	Antall	Kostpris	Markedsverdi	Balanseverdi
Opp AS	100	10 000	14 000	
Ned AS	50	10 000	9 000	
	150	20 000	23 000	

- Hver aksje vurderes til markedsverdi i balansen.
- Netto verdiøkning på kr 3 000 (= 23 000 – 20 000) inntektsføres

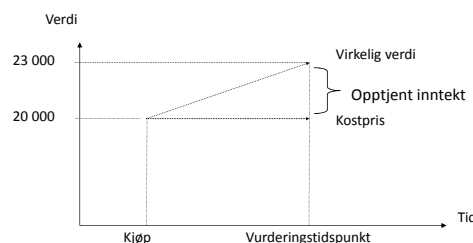
Årsregnskapet

Lærebok
en grunnleggende innføring

5. utgave

TROND KRISTOFFERSEN

Markedsverdi prinsippet

Årsregnskapet

Lærebok
en grunnleggende innføring

5. utgave

TROND KRISTOFFERSEN

Markedsverdi prinsippet

	Saldobalanse		Avslutningsposter		Resultat 20x1		Balanse 31.12.20x1	
	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Aksjer	20 000							
Verdiøkning aksje		0						

1) Opptjent verdiøkning aksjer

Årsregnskapet

Lærebok
en grunnleggende innføring

5. utgave

TROND KRISTOFFERSEN

Presentasjon

- Eksempel forts.

Balanse per 31.12.20x1

Omløpsmidler	
Aksjer	23 000

Resultatregnskapet 20x1

Finansinntekt og finanskostnad	
Verdiøkning markedsbaserte aksjer	3 000

Kostpris	20 000
+ Verdiøkning i året	3 000
= Balanseverdi	= 23 000

← Finansinntekt

Årsregnskapet

Lærebok
en grunnleggende innføring

5. utgave

TROND KRISTOFFERSEN

Årsregnskapet

Lærebok
en grunnleggende innføring

5. utgave

TROND KRISTOFFERSEN

Langsiktig aksjeinvestering

- Eksempel
 - Eiendom AS har 1.1.20x1 investert i aksjer i Reklame AS for 100 000 kroner (=100 aksjer à 1 000 kroner)
 - Investeringen er langsiktig
 - Kursutviklingen (varig verdiendring) er følgende per aksje:
 - 31.12.20x1: 1 000 (gir sum aksjeverdi: 100 000 kroner)
 - 31.12.20x2: 500 (gir sum aksjeverdi: 50 000 kroner)
 - 31.12.20x3: 800 (gir sum aksjeverdi: 80 000 kroner)
 - 31.12.20x4: 1 200 (gir sum aksjeverdi: 120 000 kroner)
 - Oppgave:
 - Vis regnskapsmessig behandling av aksjene for 20x1 – 20x4

Langsiktig aksjeinvestering

- Eksempel forts.

Balanse 31.12.	20x4	20x3	20x2	20x1
Aksjer				100 000
Resultat	20x4	20x3	20x2	20x1
Nedskrivning aksje				
Reversering nedskrivning				

1) Verdien av aksjene ved utgangen av 20x4 er 120 000 kroner (= 1 000 aksjer à 1 200 kroner). Aksjene kan ikke balanseføres til høyere verdi enn kostpris

Avslutning av regnskapet

- Eksempel
 - Lise Tall driver et lite firma under navnet Lise Tall økonomiservice
 - Hun skal avslutte regnskapet ved utgangen av år 20x1
 - Foreløpig saldoliste og tilleggsopplysninger per 31.12.20x1 følger vedlagt.
 - Oppgave:
 - Innarbeid tilleggsopplysningene i regnskapet. Utarbeid resultatregnskapet for 20x1 og balansen per 31.12.20x1
 - Har bedriften gått med overskudd eller underskudd?

Avslutning av regnskapet

- Oppgave forts.
 - Varebil (1)
 - Varebilen var kjøpt for ett år siden, regnet fra 1. januar 20x1, til en kostpris på 200 000 kroner.
 - Økonomisk levetid var ved kjøpet beregnet til 5 år. Ved utarbeidelse av avskrivningsplanen var det beregnet en uttangeringsverdi (restverdi) på 50 000 kroner.
 - Lønn (2)
 - Lise Tall har en ansatt på deltid. Medarbeideren har fått utbetalt 10 000 kroner i lønn for november og desember. Feriepenger (12 %) og arbeidsgiveravgift (14,1 %) for november og desember er ikke bokført. Forskuddstrekket er betalt (slik at bankkonto skatt og skyldig forskuddstrekk ikke vises i regnskapet).

Avslutning av regnskapet

• Oppgave forts.

– Aksjer (3)

- Bedriften har i løpet av året foretatt følgende kjøp og salg av aksjer i det børsnoterte selskap Industri AS:
 - 20.03.20x1: Kjøpt 50 aksjer for til sammen 10 000 kroner.
 - 30.07.20x1: Kjøpt 40 aksjer for til sammen 10 400 kroner
 - 30.11.20x1: Solgt 60 aksjer for til sammen 14 400 kroner
- Gevinst eller tap ved salg beregnes ved bruk av FIFO-metoden
- Virkelig verdi (børskurs) per 31.12.20x1 er 230 kroner per aksje.
- Beholdningen av aksjer skal vurderes i samsvar med laveste verdis prinsipp (LVP).

– Resultatdisponering (4)

Lise Tall økonomiservice – foreløpig saldobalanse 31.12.20x1		
	Debet	Kredit
Varebil (per 1.1.20x1)	170 000	
Aksjer	20 400	
Bankinnskudd	17 883	
Tall kapitalkonto		170 800
Påløpne feriepenger		4 800
Skyldig arbeidsgiveravgift		0
Salgsinntekt		210 000
Salgssum aksjer		14 400
Lønn	50 000	
Feriepenger	4 800	
Arbeidsgiveravgift	6 317	
Avskrivning varebil	0	
Diverse driftsutgifter	130 600	
Sum	400 000	400 000

Varebil (1)

$$\text{Avskrivning} = \frac{\text{Kostpris} - \text{restverdi}}{\text{Økonomisk levetid}} = \frac{170\,000 - 0}{10} = 17\,000$$

Lise Tall økonomiservice	Foreløpig saldobalanse		Avslutningsposter		Resultat 20x1		Balanse 31.12.20x1	
	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Varebil	170 000							
Avskrivning varebil		0						

Lønn mv (2)

Lønnskostnad	
Lønn	50 000
Feriepenger	
Arbeidsgiveravgift	
Sum	

	Beregnet	Bokført	Endring
Feriepenger		4 800	
Arbeidsgiveravgift		6 317	
Sum		11 117	

Lønn mv (2)

Lise Tall Økonomi- service	Foreløpig Saldobalanse		Avslutnings- posterings		Resultat 20x1		Balanse 31.12.20x1	
	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Skyldig AGA		0						
Påløpne FP		4 800						
Lønn	50 000							
Feriepenger	4 800							
Arbeidsgiver- avgift	6 317							
2a) Endring i påløpne feriepenger 2b) Endring i skyldig arbeidsgiveravgift								

Årsregnskapet

Lærebok
en grunnleggende innføring

5. utgave

TROND KRISTOFFERSEN

Aksjer (3)

- Beregning av gevinst eller tap
– FIFO-metoden brukes:

Gevinst / tap	Antall · pris	Beløp
Salgssum		
Kostpris		
Kjøp 20.03.20x1		
Kjøp 30.07.20x1		
= Gevinst		

Årsregnskapet

Lærebok
en grunnleggende innføring

5. utgave

TROND KRISTOFFERSEN

Aksjer (3)

- Eksempel forts.
– Vurdering av restbeholdningen

Verdi 31.12.	Antall	Kostpris	Virkelig verdi	LVP
Industri AS	30			

- Virkelig verdi er lavest. Aksjene skrives ned til virkelig verdi i samsvar med laveste verdis prinsipp (LVP).

Årsregnskapet

Lærebok
en grunnleggende innføring

5. utgave

TROND KRISTOFFERSEN

Aksjer (3)

Lise Tall Økonomi- service	Foreløpig saldobalanse		Avslutningsposterings		Resultat 20x1		Balanse 31.12.20x1	
	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Aksjer	20 400							
Salgssum aksjer		14 400						
Gevinst aksjesalg								
Nedskrivning aksjer	0							
3a) Sammenstilling: balanseverdi og salgssum 3b) Overføring salgssum aksjer 3c) Nedskrivning								

Årsregnskapet

Lærebok
en grunnleggende innføring

5. utgave

TROND KRISTOFFERSEN

Transaksjon 4 – disponering av resultatet

Inntekter

– Kostnader

Underskudd

Redusert EK

Lise Tall økonomi- service	Foreløpig saldobalanse		Avslutningsposter		Resultat 20x1		Balanse 31.12.20x1	
	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Tall kapital		170 800						
Underskudd		0						

Årsregnskapet

Lærerbok 5. utgave
en grunnleggende innføring

TROND KRISTOFFERSEN